

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**FİNANS ENSTİTÜSÜ
WORKING PAPER SERIES**

Tartışma Metinleri

WPS NO/ 178 / 2018-05

TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE KARLILIK ANALİZİ

BÜŞRA KIRKIÇ¹

---

¹busrakirke@hotmail.com İstanbul Ticaret Üniversitesi Finans Enstitüsü Uluslararası Bankacılık ve Finans Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Özet

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyet gösteren Kamusal Sermayeli Mevduat Bankalar, Özel Sermaye Mevduat Bankalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen Bankalar ile Türkiye’de kurulmuş Yabancı Sermayeli Bankaların karlılığı üzerine içsel ve dışsal faktörlerin etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. İçsel faktörler bankaların finansal yapısı ve yönetimi ile ilgiliyken, dışsal faktörler bankadan bağımsız ancak bankaların performanslarını etkileyen ekonomik ve yasal şartları yansıtan faktörlerdir. Çalışmada sabit etkili panel veri modeli kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bankaların karlılıkları üzerinde içsel değişkenlerden, bankaların kullandığı ve aldığı krediler, faiz dışı gelirler ve faiz gelirleri değişkenlerinin pozitif ve anlamlı etkiye sahip olduğu; dışsal değişkenlerden ise faiz giderleri, diğer giderler, personel giderleri ve döviz kuru değişkenlerinin negatif ve anlamlı etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: karlılık, karlılık analizi, bankaların karlılığı

Abstract

It is aimed to be determined that the internal and external factors relating to the profitability State Owned Banks operating in Turkey, Commercial Banks, Saving and Deposit Insurance Fund and Foreign Banks all established in Turkey. While internal factors relate to the financial structure and management of banks, external factors are the factors that reflect the economic and legal conditions that affect the performance of banks, independent of the bank. Fixed effective panel data model was used in the study. The results of the analysis showed that the banks ‘ profitability primarily related to internal the following variables; savings and loan products, non-interest revenues and interest income variables have a positive and meaningful effect. While the key external variables; interest expenses, other expenses, personnel expenses and exchange rate variables have been revealed to have a negative and meaningful effect.

Keywords: profitability , profitability analysis , profitability of banks

Giriş

Bankalar kâr etme amaçlı ve bu amaç için faaliyetlerine devam eden kuruluşlardır. Bankaların sağlıklı bir yapıya sahip olması için düzenli bir şekilde kâr elde edebilmesi gereklidir(Küçükbay,2017,ss.137-149). Kârlılık, işletmelerin temel amaçlarından birisi ve varlık koşuludur. Bankalarda kârlılık performansı, kurumsal ve idari başarının göstergesidir. Hane halkı, firmalar ve devlet olarak sıralanan iktisadi karar birimleri ile etkileşim içinde olan bankacılık sektöründe yaşanabilecek bir sıkıntı tüm ekonomiyi etkileyecektir. Bu nedenle, bankacılık sektöründe kârlılık ve belirleyicilerinin bilinmesi önem arz etmektedir (Güneş, 2015,ss.265-282). Bankaların en azından orta vadede faaliyetine devam edebilmesi için kâr elde etmesi, içsel kaynak yaratma şartıyla öz sermayesini arttırması, sahip ya da ortaklarına yatırımları karşılığı bir gelir sağlaması gerekmektedir (Poyraz, 2012,ss.41-49).

Kârlılık, işletmelerin belirli bir dönemde elde edilen kazançlarının aynı dönem işletmede kullanılan sermayeye oranı olarak ifade edilmektedir. Aktif karlılığı banka yönetiminin mevcut varlıklarla ne kadar kar üretebildiğini gösteren önemli bir göstergedir. Aktif karlılık oranı, net kar marjı ile aktif devir hızının bileşiminden oluşmaktadır. Bu oran, bankaların varlıklarını ne ölçüde verimli kullandıklarını ve ne kadar kar elde ettiklerini değerlendirilmesi açısından önemlidir. Bu da öz kaynak karlılık oranı (ROE) olarak ifade edilen oran ile değerlendirilir. Bu oran, bankaya yatırılan sermayenin hangi karlılıkla değerlendirildiğini göstermesi nedeniyle temel bir karlılık göstergesi durumundadır (Poyraz, 2012, s.42). Diğer kar amaçlı işletmelerde olduğu gibi bankaların da faaliyetlerine devam edebilmesi için kârlılık çok önemlidir. Ancak diğer işletmelerden farklı olarak bankaların kârlılığı, başarısızlığı ve riski tüm finansal sistemi etkileme potansiyeline sahiptir (Küçükbay,ss.138). Ticaret bankacılığında sağlanan kârların, banka bazında ölçülü ve yeterli olup olmadığının belirlenmesinde dikkate alınması gereken etmenler vardır. Bunlar:

- Sermayenin farklı kullanım alanlarında sağlayabileceği gelir,
- Genel ekonomik koşullardaki gelişmeler,
- Bankanın kar hedefleri ve diğer bankaların kar oranlarıdır (Gündoğdu ve Aksu, 2011,ss.243-270).

Bu çalışmanın birinci bölümünde bankaların karlılığını etkileyen faktörlerden bahsedilmiştir. Banka karlılığını etkileyen içsel ve dışsal faktörlerin yer aldığı bu bölümde, karlılığı etkileyen ekonomik büyüme, kişi başına milli gelir, yurtiçi tasarruf düzeyi, yabancı sermaye girişi, enflasyon gibi dışsal faktörler ele alınırken; aktif karlılık, net faiz marjı, kaldıraç oranı gibi içsel faktörler ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Türk Bankalarının karlılığı bazı kriterlere göre incelenmiştir. Bu kriterler ise aktif karlılık, net faiz marjı, kaldıraç oranı, faaliyet giderleri, faiz oranı, ekonomik büyüme ve zorunlu karşılık oranı olup bu kriterlerin 2006 yılından 2016 yılına kadar olan değişimi analiz edilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise bankaların karlılığı etkileyen faktörlerin araştırılmasında kullanılan yöntem, veri setleri ve uygulanan testlere yer verilmiştir.

Son bölümde ise çalışma ana hatlarıyla özetlenmekte ve genel değerlendirme yapılmaktadır.

1.BANKA KARLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Türkiye gibi finansal sistemi banka ağırlıklı olan ülkelerde bankacılık sisteminin etkinliği tüm ekonomik sistemi etkilemektedir. Bir bankanın kârlılığı, banka yönetiminden ve bankanın iç işleyişinden etkilendiği gibi, banka kârlılığını etkileyebilecek yasal ve yapısal değişiklikler ya da makroekonomik değişkenler gibi dış dinamikler de bulunmaktadır. Bankaların kârlılığını etkileyen faktörler, içsel ve dışsal faktörler olarak iki grupta incelenebilir. Yani banka kârlılığı içsel (mikro) ve dışsal (makro) faktörlerin bir fonksiyonu olarak ifade edilmektedir. İçsel faktörlerin bir kısmı, finansal tablolardan elde edilebilmekte olup bu nedenle bunlar mikro veya bankaya has değişkenler olarak adlandırılırlar. Dışsal faktörler ise, banka yönetimiyle alakalı olmayan ancak finansal kurumların performanslarını etkileyen ekonomik ve yasal şartları yansıtan faktörler olarak ifade edilmektedir. Banka kârlılığının belirleyicileri konusunda yapılan çalışmalarda içsel faktörler büyüklük, sermaye, risk yönetimi, gider yönetimi, menkul kıymet cüzdanı ve takipteki krediler gibi değişkenler kullanılmaktadır.(Gülhan,2011,ss.341-368)İçsel faktörler bankanın işleyişi ve yönetimiyle ilgili iken dışsal faktörler banka ve bankanın faaliyetlerinden bağımsız ancak performanslarını etkileyen, ekonomik ve yasal şartları yansıtan faktörlerdir.(Öztürk,2016, ss.11-29)

- Faaliyet Giderleri: İşletmenin ana çalışma alanına ilişkin pazarlama, dağıtım, araştırma-geliştirme ve genel yönetim gibi tüm giderlerini kapsamaktadır.
- Personel Giderleri: İşletmede çalışan personellerin hizmet karşılığı aldıkları ücretin işletmeye yansımalarıdır.
- Faiz Gelirleri: Her türlü kısa ve uzun vadeli olarak verilen krediden sağlanan gelir olarak ifade edilmektedir.

- Faiz Dışı Gelirler: Her türlü kullanılan krediden alınan ücret ve komisyonlar olarak ifade edilmektedir.
- Faiz Dışı Giderler: Personel giderleri ile verilen ücret ve komisyonları ifade etmektedir.
- Faiz Giderleri: Mevduata verilen faizler olarak belirtilmiştir.

Tablo 1: Banka karlılığını etkileyen içsel ve dışsal değişkenler

	Değişkenler	Açıklama
İçsel Değişkenler	Aktif Karlılığı	Vergi Sonrası Net Kâr / Aktif Toplamı
	Net Faiz Marjı	(Faiz Gelirleri – Faiz Giderleri) / Aktif Toplamı
	Kaldıraç Oranı	Borç Toplamı / Aktif Toplamı
	Likidite Oranı	Kredi ve Alacaklar / Aktif Toplamı
	Faaliyet Giderleri Oranı	Diğer Faaliyet Giderleri / Aktif Toplamı
	Kredi / Mevduat Oranı	Kredi ve Alacaklar / Mevduat Toplamı
Dışsal Değişkenler	Enflasyon	TÜFE Bazlı Enflasyon Oranı
	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)	Gayri Safi Yurtiçi Hasıladaki % Değişim
	Piyasa Kapitalizasyonu	Dolaşımdaki Pay Senedi Sayısı x Kapanış Fiyatı) / GSYİH

Banka karlılığını etkileyen içsel ve dışsal değişkenler Tablo.1 de belirtilmiştir.

Aktif karlılığı banka yönetiminin mevcut varlıklarla ne kadar kar üretebildiğini ve varlıkların ne kadar etkin kullanıldığını gösteren önemli bir göstergedir. Bu nedenle literatürde banka karlılığının değerlendirilmesinde en yaygın ölçü haline gelmiştir. (Reis, ss.22)

Aktif karlılığı banka yönetiminin mevcut varlıklarla ne kadar kar üretebildiğini ve varlıkların ne kadar etkin kullanıldığını gösteren önemli bir göstergedir. Bu nedenle literatürde banka karlılığının değerlendirilmesinde en yaygın ölçü haline gelmiştir. (Reis, ss.22)

Aktif karlılık oranı, bankanın karlılığı konusunda yararlı bir gösterge olmasına rağmen, bankanın ortakları daha çok bankaya koydukları sermayenin karlılığı ile ilgilenirler. Bu da öz kaynak karlılık oranı (ROE) olarak ifade edilen oran yardımıyla değerlendirilir. Bu oran, bankaya yatırılan sermayenin hangi karlılıkla değerlendirildiğini göstermesi nedeniyle temel bir karlılık göstergesi durumundadır. (Poyraz, s. 42.)

Net kar (zarar) / Ortalama Toplam Aktifler Oranı, bankaların toplam aktifleri (yatırımları) başına düzen kar (zarar) hakkında bilgi vermektedir. (Ayriçay,2014, s.4)

Aktif karlılık oranı, net kar marjı ile aktif devir hızının bileşiminden oluşmaktadır. Bu oran, bankaların varlıklarını ne ölçüde verimli kullandıklarını, dolayısıyla yaptıkları yatırımlardan ne ölçüde kar elde ettiklerini değerlendirilmek açısından önemlidir. Net faiz marjı ise faiz

gelirleri ile faiz giderleri arasındaki farkın aktif toplamına bölünmesiyle elde edilmektedir. Net faiz marjı, bankaların aracılık maliyetlerinin ve finansal performanslarının ölçümünde önemli bir gösterge olarak kabul edilmekte ve sistemin etkinliğini ortaya koymakta yol göstermektedir.

Kaldıraç oranı, bankanın varlıklarının ne kadarlık kısmını yabancı kaynak kullanarak finanse ettiğini göstermektedir. Bankaların likidite durumunu incelemek açısından likidite oranı olarak kredi ve alacaklar/aktif toplamı kullanılmıştır. Bankaların kaynaklarının ne kadarlık kısmını likit varlıklara yatırdığını gösterir. Bankaların faaliyetleri gereği yabancı kaynakları, pasif içerisinde ciddi bir paya sahip olduğundan, likit varlıklara yaptıkları yatırımın yüksek olması beklenir. Yine bankalar açısından likidite oranı olarak kabul edilen kredi/mevduat oranı da çalışmaya dâhil edilmiştir. Bankaların topladıkları mevduatları ne ölçüde krediye dönüştürdüğünü ifade eden bu oran, yeterli likit varlık bulundurulup bulundurulmadığının anlaşılmasına da yardımcı olmaktadır. Oranın yüksek olması bankanın likidite riski taşıdığını göstermektedir.(Reis, s.28)

Dışsal faktörler kontrol değişkenleri (enflasyon, faiz oranı ve dönemlik çıktılar) ile piyasa karakteristiklerini gösteren pazar yoğunlaşması, sanayi büyüklüğü ve sahiplik statusüdür. Ayrıca karlılık değişkenleri ile makro ekonomik kontrol değişkenleri arasında da bir ilişki bulunmaktadır. Buradaki makro ekonomik kontrol değişkenleri; enflasyon oranı, uzun vadeli faiz oranı ve /veya para arzındaki büyüme oranıdır. Enflasyonun banka karlılığına etkisi, bankanın ücretlerinin ve diğer işletme masraflarının enflasyondan daha hızlı bir oranda artıp artmadığına bağlıdır. Birçok çalışma enflasyon ve uzun vadeli faiz oranı ile karlılık arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir.(Sarıtaş, Saray,2012, s.29)

1.1. Ekonomik Büyüme

Finansal sistem içinde yer alan bankalar, yerine getirdikleri işlevleriyle, ülke ekonomilerinin büyüme süreçlerinde önemli bir role sahiptirler (Turgut,2016,ss.114-128). Bankacılık sektörünün ülke ekonomisinin büyümesine etkisi olduğu gibi ekonomik büyümenin de bankacılık kârlılığına olumlu etkilerinin olduğu kabul edilebilir. Bankalar, üretim sektörüne sunduğu finansal kaynaklar ile iktisadi gelişimin ve ulusal işletmelerin rekabetçi gücünün belirleyicisi pozisyonunda olduğu için finansal piyasaların en temel yapısıdır. Bu bağlamda, finansal piyasaların, bankacılık sektörünün yapısı, büyüklüğü ve sağlamlığı güçlü bir ekonomi için önem ifade etmektedir.(Ege,2015,ss.109-126)

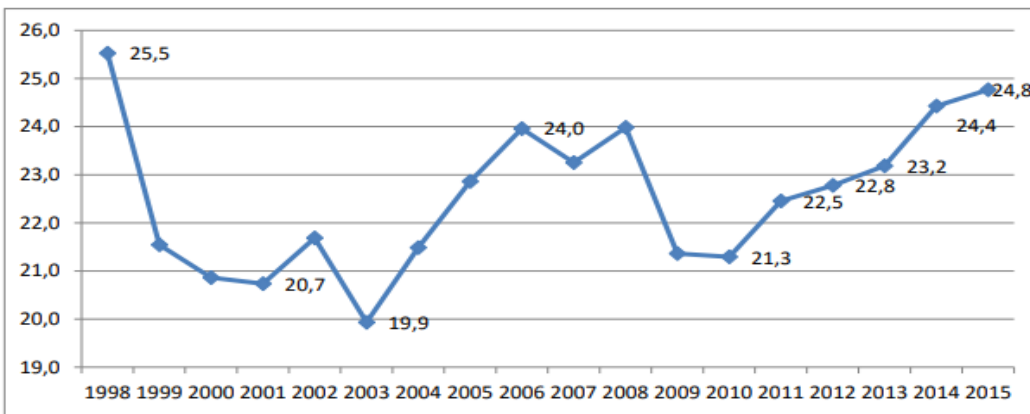
1.2. Kişi Başı Milli Gelir

Kişi başına düşen Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH), bir ekonomideki toplam iktisadi faaliyetleri göstermesi açısından en çok kullanılan makroekonomik değişkendir. GSMH deki yıllık büyüme oranları, kredilerin arz ve talebine etki ettiği ve banka performansı ile arasında pozitif bir ilişki olduğu düşünülmektedir. (Taşkın, 2011, ss.289-298)

1.3. Yurt İçi Tasarruf Düzeyi

Yatırımları finanse etmenin en güvenilir ve en masrafsız kaynağını oluşturan yurtiçi tasarruflar, ekonominin genel dengesinde temel değişkenlerden biridir. Bu bakımdan, refahın önemli belirleyicisi olarak kabul edilmektedir. (Barış ve Uzay,2015, ss.119-151)

TÜİK, 2016 yılında Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA-2008) ve Avrupa Hesaplar Sistemi'ne (ESA-2010) uyum kapsamında ana revizyon çalışmalarını tamamlamıştır. Uyum kapsamında oluşturulan 2009 yılı bazlı yeni milli gelir serileri, Türkiye'nin tasarruf oranlarında eski serilere göre önemli değişiklikler yaratmıştır. Eski ve yeni seri arasında tasarruf oranları bakımından gözlenen bu farkın nedenleri arasında milli gelirin seviye ve reel olarak yükselmesi, yatırımların artması ve ödemeler dengesi (dış tasarruf=dış kaynak=cari açık) verilerinin sabit tutulması gösterilmektedir. Yeni seriye göre Türkiye'nin toplam yurtiçi tasarruf oranı, 1998-2015 yılları arasında ortalama yüzde 23 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oranın 2011 yılı ve sonrasında artış sergilediği ve 2015 yılında 1998 yılından sonra en yüksek değere ulaştığı görülmektedir. (Özsan,2017, s.5)

Şekil 1: Toplam Yurt İçi Tasarruf Oranı (Yüzde)

Kaynak: TÜİK ve Kalkınma Bakanlığı hesaplamaları

1.4. Yabancı Sermaye Girişi

Yabancı sermaye yatırımları genel anlamda bir ülkede bir firmanın satın alınması, yeni kurulan bir firma için kuruluş sermayesinin desteklenmesi veya mevcut bir firmanın mali piyasalardaki varlıklarının satın alınması ile ortaya çıkan yatırımlardır. Bu nedenle yabancı sermaye, reel piyasalarda doğrudan ve mali piyasalarda dolaylı yabancı sermaye yatırımları olarak karşımıza çıkmaktadır.(Şener ve Kılıç, 2008, ss.22-49)

Türkiye ekonomisi için en önemli yabancı sermaye girişi portföy yatırımları ile gerçekleşmektedir. Portföy yatırımlarının sebep olduğu olumlu ekonomik ortamın mevduatlarda artışa yol açmakta, menkul değerler ve öz kaynaklara da olumlu etkisi olmaktadır.(Barışık ve Şarkgüneşi,2009, ss.19-33)

1.5. Enflasyon

Banka kârlılığının makroekonomik değişkenlerinden olan enflasyon, bankaların gerçekte düşük olan kârlarını gizlemektedir. Bankalar da, enflasyon şişirmelerine neden olmaktadır.(Uzunlar,s.345) Enflasyonun faiz oranlarının artmasına neden olarak banka kârlılığına pozitif etki edebilmektedir. (Okuyan ve Karataş, 2017, ss.395-406)Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 9 gelişmekte olan ülkenin bankacılık sektörü karlılığını aktif karlılığı ve net faiz marjı ile ölçerek performanslarını etkileyen faktörleri panel veri analizi ile test etmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda likidite, faaliyet giderleri ve kapitalizasyon, enflasyon ve büyüklüğünün aktif karlılığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Net faiz marjını anlamlı olarak etkileyen değişkenler ise faaliyet giderleri, kapitalizasyon, kredi riski, büyüklük ve enflasyon olarak belirtilmiştir. (Reis, s.23).

2.BANKACILIK SİSTEMİNDE KARLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türk bankacılık sisteminde yer alan bankaların karlılığına etki eden değişkenlerin ne düzeyde etkili olduğunu tespit etmektir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, betimsel tarama yöntemi ile hazırlanmıştır. Betimsel araştırmalar, belirli bir olgu, durum ya da olayın müdahale etmeksizin tanımlanarak açıklandığı, betimlendiği araştırmalardır. Bu araştırmada Türk bankacılığında banka karlılarını etkileyen değişkenler ve

bu değişkenlerin etkisi açıklamalarla betimlenmiştir. Araştırmanın betimsel anlatımlarını desteklemek için 2006-2016 dönemine ait bankacılık verilerine dayanılarak istatistiksel analiz yapılmıştır.

2.3. Araştırmanın Veri Seti

Bu çalışmada bankaların karlılığına etki eden faktörler araştırılmıştır. Bu amaçla Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları, Özel Sermayeli Mevduat Bankaları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen Bankalar ile Türkiye’de Kurulmuş Yabancı Sermayeli Bankalara ilişkin 2006-2016 dönemi için bankaların

- Bağımlı değişken olarak ortalama aktif karlılığı (KARLILIK)
- İçsel değişken olarak alınan krediler / toplam aktifler (ALINAN_KREDI)
- İçsel değişken olarak toplam mevduat / toplam aktifler (TOPLAM_MEVDUAT)
- İçsel değişken olarak faiz dışı gelirler (net) / toplam aktifler (FAIZ_DISI_GELIR)
- İçsel değişken olarak faiz giderleri / toplam aktifler (FAIZ_GIDER)
- İçsel değişken olarak faiz gelirleri / toplam aktifler (FAIZ_GELIR)
- İçsel değişken olarak diğer faaliyet giderleri / toplam aktifler (DIGER_GIDER)
- İçsel değişken olarak (personel gideri + kıdem tazminatı) / toplam aktifler (PERSONEL_GIDER)
- İçsel değişken olarak sermaye yeterliliği oranı (SERMAYE)
- Dışsal değişken olarak yıllık ekonomik büyüme yüzdesi (BÜYÜME)
- Dışsal değişken olarak yıllık gösterge faiz oranı (FAİZ)
- Dışsal değişken olarak yıllık tüketici fiyatları endeksi değişimi yüzdesi (TÜFE)
- Dışsal değişken olarak yıllık Amerika Birleşik Devletleri dolar kuru (USD)
- Dışsal değişken olarak zorunlu karşılık oranları (ZORUNLU)

Değişkenleri alınmıştır. Çalışmada sabit etkili panel veri modeli kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada aşağıdaki bankalara ait veriler kullanılmıştır: Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Adabank A.Ş., Akbank T.A.Ş., Anadolubank A.Ş., Fibabanka A.Ş., Şekerbank T.A.Ş., Turkish Bank A.Ş., Türk Ekonomi Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş., Birleşik Fon Bankası A.Ş., Alternatifbank A.Ş., Arap Türk Bankası A.Ş., Burgan Bank A.Ş., Citibank A.Ş., Denizbank A.Ş., Deutsche Bank A.Ş., Finans Bank A.Ş., HSBC Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş., ING Bank A.Ş., Turkland Bank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş.

Çalışmada kullanılan veri setine ilişkin özet istatistikler Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Özet İstatistikler

	KARLILIK	ALINANKREDI	TOPLAMMEVDUAT	FAIZDISIGELIR	FAIZGIDER	FAIZGELIR	DIGERGIDER	PERSONELGIDER	SERMAYE	BUYUME	FAIZ	TUFE	USD	ZORUNLU
Ortalama	1,71	12,23	56,99	1,94	4,65	9,21	3,50	1,66	27,00	5,05	10,42	8,25	1,86	8,73
Standart Hata	0,13	0,64	1,12	0,15	0,14	0,18	0,10	0,05	2,19	0,25	0,24	0,07	0,03	0,16
Ortanca	1,50	10,22	60,92	1,49	4,29	8,60	3,15	1,46	16,68	5,17	9,22	8,57	1,68	10,50
Standart Sapma	2,08	10,64	18,61	2,50	2,40	2,90	1,69	0,81	36,35	4,08	3,92	1,21	0,55	2,70
Basıklık	63,30	2,94	1,72	32,44	3,32	1,43	3,52	2,36	18,55	0,70	-1,04	-0,72	-0,22	-1,89
Çarpıklık	6,11	1,50	-1,43	5,01	0,83	0,71	1,71	1,44	4,28	-0,95	0,67	-0,04	1,01	-0,19
Aralık	28,78	57,20	86,71	24,68	17,91	20,45	9,86	4,66	250,13	15,82	11,70	4,19	1,73	6,50
En Küçük	-3,31	0,00	1,17	-2,56	0,01	2,79	1,11	0,63	11,83	-4,70	5,62	6,25	1,30	5,00
En Büyük	25,47	57,20	87,89	22,12	17,91	23,24	10,96	5,29	261,95	11,11	17,32	10,44	3,03	11,50

Tablo 3’de belirtilen özet istatistiklere göre karlılık değişkeni ele alınan dönemde ortalama 1.71 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2006 yılında Birleşik Fon Bankası A.Ş.’ye ait 25.47 değerine ulaşırken, en düşük 2006 yılında FibabankaA.Ş.’ye ait -3.31 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 63.3 basıklık değeri ile normal dağılımdan fazlaca sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 6.11 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Alınan kredi değişkeni ele alınan dönemde ortalama 12.23 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2015 yılında Deutsche Bank A.Ş.’ye ait 57.2 değerine ulaşırken, en düşük çeşitli yıllarda Adabank A.Ş., Birleşik Fon Bankası A.Ş., Deutsche Bank A.Ş. ve FibabankaA.Ş.’ye ait 0 oranında gözlemlenmiştir.

Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 2.94 basıklık değeri ile normal dağılımdan az miktarda sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 1.5 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Toplam mevduat değişkeni ele alınan dönemde ortalama 56.99 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2006 yılında CitibankA.Ş.'ye ait 87.89 değerine ulaşırken, en düşük 2014 yılında Birleşik Fon Bankası A.Ş.'ye ait 0 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 1.72 basıklık değeri ile normal dağılımdan az miktarda sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının -1.43 olmasından kaynaklı sola çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Faiz dışı geliri değişkeni ele alınan dönemde ortalama 1.94 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2007 yılında Deutsche Bank A.Ş.'ye ait 22.12 değerine ulaşırken, en düşük 2012 yılında Deutsche Bank A.Ş.'ye ait -2.56 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 32.44 basıklık değeri ile normal dağılımdan fazlaca sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 5.01 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Faiz gideri değişkeni ele alınan dönemde ortalama 4.65 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2007 yılında Deutsche Bank A.Ş.'ye ait 17.91 değerine ulaşırken, en düşük 2012 ve 2013 yılında Birleşik Fon Bankası A.Ş.'ye ait 0.01 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 3.32 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 0.83 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Faiz gelir değişkeni ele alınan dönemde ortalama 9.21 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2012 yılında Deutsche Bank A.Ş.'ye ait 23.24 değerine ulaşırken, en düşük 2011 yılında Arap Türk Bankası A.Ş.'ye ait 2.79 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 1.43 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 0.71 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Diğer giderler değişkeni ele alınan dönemde ortalama 3.5 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2007 yılında Deutsche Bank A.Ş.'ye ait 10.96 değerine ulaşırken, en düşük 2015 yılında Birleşik Fon Bankası A.Ş.'ye ait 6.18 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 3.52 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 1.71 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Personel Giderleri değişkeni ele alınan dönemde ortalama 1.66 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2012 yılında Adabank A.Ş.'ye ait 5.29 değerine ulaşırken, en düşük 2016 yılında Akbank T.A.Ş.'ye ait 0.63 oranında gözlemlenmiştir. Serinin

panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 2.36 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 1.44 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Sermaye değişkeni ele alınan dönemde ortalama 27 oranında gerçekleşmiştir. Bu seri tüm bankalar ele alındığında en yüksek 2006 yılında Adabank A.Ş.'ye ait 261.95 değerine ulaşırken, en düşük 2006 yılında HSBC Bank A.Ş.'ye ait 11.83 oranında gözlemlenmiştir. Serinin panel yapısı göz ardı edildiğinde serinin 18.55 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 4.28 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Büyüme değişkeni ele alınan dönemde ortalama %5.05 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu seri en yüksek 2011 yılında %11.11 değerine ulaşırken, en düşük 2009 yılında -%4.7 düzeyinde gözlemlenmiştir. Serinin 0.7 basıklık değeri ile normal dağılıma göre sivri bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının -0.95 olmasından kaynaklı sola çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Faiz değişkeni ele alınan dönemde ortalama %10.42 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu seri en yüksek 2007 yılında %17.32 değerine ulaşırken, en düşük 2013 yılında %5.62 düzeyinde gözlemlenmiştir. Serinin -1.04 basıklık değeri ile normal dağılıma göre basık bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 0.67 olmasından kaynaklı sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Tüfe değişkeni ele alınan dönemde ortalama %10.42 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu seri en yüksek 2008 yılında %10.44 değerine ulaşırken, en düşük 2009 yılında %6.25 düzeyinde gözlemlenmiştir. Serinin -0.72 basıklık değeri ile normal dağılıma göre basık bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının -0.04 olmasından kaynaklı hafif sola çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Usd – Döviz kurları değişkeni ele alınan dönemde ortalama 1.86 değerine sahiptir. Bu seri en yüksek 2016 yılında 3.03 değerine ulaşırken, en düşük 2008 yılında 1.3 değerinde gözlemlenmiştir. Serinin -0.22 basıklık değeri ile normal dağılıma göre basık bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının 1.01 olmasından kaynaklı hafif sağa çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir. Zorunlu değişkeni ele alınan dönemde ortalama 8.73 değerine sahiptir. Bu seri en yüksek 2013, 2014 ve 2015 yıllarında %11.5 değerine ulaşırken, en düşük 2009 yılında %5 değerinde gözlemlenmiştir. Serinin -1.89 basıklık değeri ile normal dağılıma göre basık bir yapı gösterdiği söylenebilirken, çarpıklık katsayısının -0.19 olmasından kaynaklı hafif sola çarpık bir yapı sergilediği söylenebilir.

Tablo 4: Yatay Kesit Bağımlılık Testi

KARLILIK	Katsayı	Std. Hata	p-değeri
ALINAN KREDİ	0.0053	0.0102	0.6040
TOPLAM MEVDUAT	-0.0007	0.0083	0.9340
FAİZ DIŞI GELİR	0.7391	0.0274	0.0000
FAİZ GİDER	-0.6538	0.0368	0.0000
FAİZ GELİR	0.6451	0.0283	0.0000
DİŐER GİDER	-0.8217	0.1147	0.0000
PERSONEL GİDER	-0.2707	0.2114	0.2020
SERMAYE	0.0180	0.0050	0.0000
BÜYÜME	0.0200	0.0131	0.1270
FAİZ	0.0309	0.0201	0.1250
TÜFE	-0.0056	0.0432	0.8960
USD(DÖVİZ KURLARI)	-0.2706	0.1246	0.0310
ZORUNLU	0.0153	0.0295	0.6040
sabit	0.1815	0.8864	0.8380
R2	0.8843		
F-Test	114.4800		0.0000
Friedman Yatay Kesit Bağımlılık Testi	22.6250		0.5420
Frees Yatay Kesit Bağımlılık Testi	0.7970		0.0000
Pesaran 2004 Yatay Kesit Bağımlılık Testi	2.1220		0.0338
Gözlem sayısı	275		
N	25		
T	11		

Tablo 4’de ilk kurulan sabit etkili panel veri modeli sonuçları ile modele ilişkin yatay kesit bağımlılığı test sonuçları yer almaktadır. Sonuçta yatay kesit bağımlılığının olmadığı boş hipotezi %95 güven aralığında reddedilerek modelde yatay kesit bağımlılığının olduğu

sonucuna varılmıştır. Modelde yatay kesit bağımlılığının olmasından kaynaklı panel birim kök testleri arasında yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ikinci jenerasyon testlerinden Pesaran 2007 testi modeldeki bağımlı ve içsel değişkenlere uygulanmıştır. Dışsal değişkenlere ise Genişletilmiş Dickey Fuller Testi uygulanmıştır. Sonuçlar sırasıyla Tablo 5 ve Tablo 6'de belirtilmiştir.

Tablo 5: Pesaran 2007 Panel Birim Kök Testi

	Gecikme sayısı	Sabitli		Sabitli ve Trendli	
		t istatistiği	p-değeri	t istatistiği	p-değeri
KARLILIK	0	-2.88	0.00	-2.75	0.02
ALINAN KREDI	0	-1.67	0.60	-2.72	0.02
TOPLAM MEVDUAT	1	-0.87	1.00	-2.52	0.12
D.TOPLAM MEVDUAT	1	-2.68	0.00	-2.96	0.01
FAIZ DISI GELIR	1	-2.34	0.00	-2.25	0.52
FAIZ GIDER	1	-1.86	0.27	-2.59	0.07
FAIZ GELIR	1	-2.37	0.00	-2.35	0.35
DIGER GIDER	1	-2.34	0.00	-2.12	0.74
PERSONELGIDER	1	-2.09	0.05	-1.51	1.00
SERMAYE	1	-1.29	0.98	-2.48	0.16
D.SERMAYE	1	-2.53	0.00	-2.29	0.44

Tablo 5'de çalışmada kullanılan bağımlı ve içsel değişkenlere uygulanan Pesaran 2007 panel birim kök testi sonuçları sabitli model ile sabitli ve trendli model için gösterilmiştir.

Tablo 6: Dışsal Değişkenlere İlişkin Birim Kök Testi Sonuçları

	Sabitsiz ve Trendsiz		Sabitli		Sabitli ve Trendli	
	t istatistiği	p-değeri	t istatistiği	p-değeri	t istatistiği	p-değeri
BUYUME	-1.21	0.19	-2.45	0.15	-2.39	0.36
D.BUYUME	-3.54	0.00	-3.31	0.05	-3.06	0.17
FAIZ	0.42	0.78	-0.64	0.82	-1.40	0.79
D.FAIZ	-2.20	0.03	-2.08	0.26	-3.88	0.07
TUFE	0.65	0.84	-4.04	0.02	-2.89	0.23
USD	-3.93	0.00	-3.58	0.04	-3.58	0.04
ZORUNLU	0.46	0.80	-1.04	0.69	-1.55	0.74
D.ZORUNLU	-2.40	0.02	-2.41	0.17	-2.24	0.42

Tablo 6'de Genişletilmiş Dickey Fuller Testi sonuçları

- Sabitsiz ve trendsiz
- Sabitli
- Sabitli ve trendli

Modeller için gösterilmektedir.

Özet olarak çalışmada kullanılan seriler arasında toplam mevduat, sermaye,büyüme, faiz ve zorunlu değişkenleri birinci sıra entegre bulunmuş bu nedenle bu değişkenlerin birinci sıra farkları alınarak analize devam edilmiştir. Diğer değişkenler ise düzeyde durağan bulunmuştur.

Tablo 7:Panel Veri Modeli Sonuçları

KARLILIK	Standart Model			Düzeltilmiş Model (DriscollKraay)		
	Katsayı	Std. Hata	p-değeri	Katsayı	Std. Hata	p-değeri
ALINAN_KREDI	0.0103	0.0063	0.1060	0.0103	0.0030	0.0080
D.TOPLAM_MEVDUAT	-0.0008	0.0055	0.8910	-0.0008	0.0039	0.8510
FAIZ_DISI_GELIR	0.6355	0.0402	0.0000	0.6355	0.0804	0.0000
FAIZ_GIDER	-0.5673	0.0416	0.0000	-0.5673	0.0653	0.0000
FAIZ_GELIR	0.6109	0.0345	0.0000	0.6109	0.0537	0.0000
DIGER_GIDER	-0.5828	0.1378	0.0000	-0.5828	0.1456	0.0030
PERSONEL_GIDER	-0.5109	0.2369	0.0320	-0.5109	0.1842	0.0220
D.SERMAYE	0.0098	0.0045	0.0320	0.0098	0.0097	0.3390
D.BUYUME	0.0032	0.0098	0.7420	0.0032	0.0068	0.6470
D.FAIZ	0.0231	0.0244	0.3450	0.0231	0.0254	0.3860
TUFE	-0.0081	0.0572	0.8870	-0.0081	0.0307	0.7970
USD	-0.2790	0.1277	0.0300	-0.2790	0.1065	0.0280
D.ZORUNLU	0.0161	0.0432	0.7100	0.0161	0.0235	0.5120
sabit	0.8251	0.7233	0.2550	0.8251	0.4203	0.0810
R2	0.7230			0.7048		
F-Test	38.9400		0.0000	5345.8700		0.0000
Wald Test	4706.2800		0.0000			
Wooldridge Test	76.8310		0.0000			
Pesaran CD Test	3.1940		0.0014			

Tablo 7'de bankaların karlılığına etki eden faktörlerin araştırılmasına yönelik kurulan ilk panel veri modeli sonuçları ile düzeltilmiş model sonuçları yer almaktadır. Kurulan modele ilişkin değişen varyans, oto korelasyon ve yatay kesit bağımlılık problemlerinin olup olmadığı sırasıyla Wald, Wooldridge ve Pesaran CD testleri ile test edilmiştir.

Kısacası kurulan ilk sabit etkili panel veri modelinde değişen varyans, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı sorununun bulunduğu söylenebilir. Bu sorunların çözümü için DriscollKraay standart hatalı model kullanılarak model yeniden tahmin edilmiştir.

Sonuç olarak anlamsız değişkenler modelden çıkarılıp, yeni model kurulmuştur.

Tablo 7'de katsayı tahminleri belirtilen modelde yukarıda belirtildiği üzere D.TOPLAM_MEVDUAT, D.SERMAYE, D.BUYUME, D.FAIZ, TUFEE ve D.ZORUNLU değişkenlerinin KARLILIK değişkeni üzerine etkisi %90 güven aralığında anlamsız bulunmuştur. Bu nedenle bu değişkenler kurulan modelden çıkarılarak model yeniden tahmin edilmiştir. İkinci tahmin sonuçları Tablo 8'da belirtilmiştir.

Tablo 8: İkinci Tahmin Sonuçları

KARLILIK	Katsayı	Std. Hata	p-değeri
ALINAN_KREDI	0.0093	0.0021	0.0010
FAIZ_DISI_GELIR	0.7748	0.0656	0.0000
FAIZ_GIDER	-0.6380	0.0371	0.0000
FAIZ_GELIR	0.6757	0.0392	0.0000
DIGER_GIDER	-0.8830	0.1561	0.0000
PERSONEL_GIDER	-0.3240	0.1901	0.1190
USD	-0.2769	0.0281	0.0000
sabit	0.9807	0.1693	0.0000
R2	0.8502		
F-Test	300.0200		0.0000

İkinci tahmin sonuçlarına göre PERSONEL_GIDER değişkenine ilişkin katsayı 0.12 p-değeri ile -3.240 olarak tahmin edilmiştir. Buna göre bu değişkenin istatistiksel olarak anlamsız olduğu boş hipotezi %90 güven aralığında reddedilmeyerek değişkenin KARLILIK üzerinde

anlamli bir etkisinin olmadigi sonucuna varilmisttir. Bu nedenle bu degisken de modelden cikarilarak nihai modele ulasilmisttir. Nihai model sonuclari tablo 9'de belirtilmisttir.

Tablo 9: Nihai Panel Veri Modeli Sonuclari

KARLILIK	Katsayi	Std. Hata	p-degeri
ALINAN_KREDI	0.0085	0.0022	0.0030
FAIZ_DISI_GELIR	0.7822	0.0609	0.0000
FAIZ_GIDER	-0.6371	0.0360	0.0000
FAIZ_GELIR	0.6733	0.0380	0.0000
DIGER_GIDER	-1.0337	0.0891	0.0000
USD	-0.2465	0.0317	0.0000
sabit	0.9258	0.1805	0.0000
R2	0.8487		
F-Test	168.5700		0.0000

Nihai model sonuclarina gore;

ALINAN_KREDI degiskenin KARLILIK uzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

FAIZ_DISI_GELIR degiskenin KARLILIK uzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

FAIZ_GIDER degiskenin KARLILIK uzerinde negatif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

FAIZ_GELIR degiskenin KARLILIK uzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

DIGER_GIDER degiskenin KARLILIK uzerinde negatif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

USD degiskenin KARLILIK uzerinde negatif ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varilmisttir.

Sonuç

Bankaların karlılığını etkileyen faktörlerin araştırıldığı bu çalışmada, 2006-2016 dönemine ait bankacılık verilerine dayanılarak sabit etkili panel veri modeli kullanılarak yapılan analizde elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir:

Özet olarak bu çalışmada bankaların karlılığını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Bu amaçla 2006-2016 dönemi verileri kullanılmış ve öncelikle serilere ilişkin tanımlayıcı istatistikler belirtilmiştir. Sonrasında kurulacak panel veri modelinde, modelde yer alacak değişkenlerin durağan olması gerektiği için bağımlı ve içsel değişkenlere panel birim kök testi uygulanmıştır. Uygulanacak panel birim kök testi modelde yatay kesit bağımlılığının olup olmamasına göre farklılaştığından panel birim kök testi öncesi yatay kesit bağımlılık testleri yapılmıştır. Modelde yatay kesit bağımlılığı bulunduğu serilere Pesaran 2007 panel birim kök testi uygulanmış ve toplam mevduatın toplam aktiflere oranı ile sermaye yeterliliği oranı değişkenlerinin birinci sıra entegre olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak dışsal değişkenler için Genişletilmiş Dickey Fuller testi uygulanmış ve yıllık ekonomik büyüme yüzdesi, yıllık gösterge faiz oranı ve zorunlu karşılık oranları değişkenlerinin de birinci sıra entegre olduğu sonucuna varılmıştır. Bu değişkenlerin birinci sıra farkları alınarak analize devam edilmiştir.

Kurulan sabit etkili panel veri modelinde değişen varyans, oto korelasyon ve yatay kesit bağımlılığı sorunları araştırılmış ve modelde hata terimlerinin sabit varyansa sahip olmadığı ve oto korelasyona sahip olduğu sonuçlarına varılmıştır. Bu sorunların çözümü için Driscoll Kraay standart hatalı model kullanılmıştır.

Düzeltilmiş model sonuçlarına göre KARLILIK değişkeni üzerinde alınan kredilerin toplam aktiflere oranı, faiz dışı gelirler (net) in toplam aktiflere oranı ve faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranı değişkenlerinin pozitif ve anlamlı etkiye sahip olduğu; faiz giderlerinin toplam aktiflere oranı, diğer faaliyet giderlerinin toplam aktiflere oranı , (personel gideri+kıdem tazminatı) nın toplam aktiflere oranı, Amerika Birleşik Devletleri dolar kuru değişkenlerinin negatif ve anlamlı etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Kurulan ilk düzeltilmiş modelde D.TOPLAM_MEVDUAT, D.SERMAYE, D.BUYUME, D.FAIZ, TUFEE ve D.ZORUNLU değişkenleri istatistiksel olarak anlamsız bulunduğundan bu değişkenler modelden çıkarılarak ikinci model kurulmuştur. Kurulan ikinci modelde de PERSONEL_GIDER değişkeninin KARLILIK değişkeni üzerinde 590 güven aralığında

anlamli bir etkisinin olmadığı tespit edildiğinden bu değişken de modelden çıkarılarak nihai modele ulaşılmıştır. Nihai modele göre;

KARLILIK değişkeni üzerinde alınan kredilerin toplam aktiflere oranı, faiz dışı gelirler (net) in toplam aktiflere oranı ve faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranı değişkenlerinin pozitif ve anlamli etkiye sahip olduğu; faiz giderlerinin toplam aktiflere oranı, diğer faaliyet giderlerinin toplam aktiflere oranı, Amerika Birleşik Devletleri dolar kuru değişkenlerinin negatif ve anlamli etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Kaynakça

- AYRIÇAY, Yücel vd., “Mevduat ve Katılım Bankalarının Finansal Performanslarının Karşılaştırılması”, KSÜ İİBF Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, 2014, ss. 1-18.
- BARIŞ, Serap, Nısfet UZAY, “Yurtiçi Tasarruflar ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği”, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 46, Temmuz-Aralık 2015, ss. 119-151.
- BARIŞIK, Salih, Aykut ŞARKGÜNEŞİ, “Yabancı Sermaye Hareketlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri (1990-2007 Dönemi Nedensellik Analizi)” ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 9, 2009, ss. 19–33.
- EGE, İlhan vd., “CAMELS Performans Değerleme Modeli: Türkiye’deki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama”, Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt-Sayı: 8 (4), Ekim 2015, ss. 109-126
- GÜNEŞ, Nizamülmülk, “Banka Kârlılığının Belirleyicileri: 2002-2012 Dönemi Türk Mevduat Bankaları Üzerine Bir İnceleme”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 3, 2015, ss. 265-282.
- GÜNDOĞDU, Fatma, Hayati AKSU, “Mevduat Bankacılığında Karlılık ve Makroekonomik Değişkenler İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama”, Atatürk Ü. İİBF Dergisi, 10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, ss. 243-270.
- GÜLHAN, Ünal, Evcan UZUNLAR, “Bankacılık Sektöründe Kârlılığı Etkileyen Faktörler: Türk Bankacılık Sektörüne Yönelik Bir Uygulama”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 15, Sayı:1, 2011 ss. 341-368.
- KÜÇÜKBAY, Fusun, “Banka Kârlılığını Etkileyen Faktörler: Avrupa Birliği Bankaları ve Türk Bankaları Arasında Karşılaştırma”, Yönetim ve Ekonomi, Cilt: 24, Sayı: 1, 2017, ss. 137-149.
- ÖZTÜRK, Hakkı, “Türk Bankacılık Sektörünü Etkileyen Makro Ekonomik Faktörlerin Ampirik Analizi”, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, Cilt: 53, Sayı: 620, 2016, ss. 11-29.
- ÖZSAN, A. Gülin vd., Türkiye’de Yurt İçi Tasarrufların ve Tüketimin Gelişimi, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Ekonomik ve Stratejik Araştırmalar Dairesi, Haziran 2017.
- OKUYAN, H. Aydın, Yasemin KARATAŞ, “Türk Bankacılık Sektörünün Karlılık Analizi”, Ege Akademik Bakış, Cilt: 17, Sayı: 3, Temmuz 2017, ss. 395-406.

- POYRAZ, Erkan, “Türk Bankacılık Sektöründe Optimal Kredi Düzeyinin Belirlenmesi”, *Business and Economics Research Journal*, Volume: 3 Number: 2, 2012, ss. 41-49.
- PEHLİVAN, Pınar vd., “Türkiye’de Bankacılık Faaliyetleri İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi”, V. Anadolu International Conference in Economics, May 11-13, 2017, Eskişehir, ss. 1-14.
- REİS, Gül, Rabia KÖTÜOĞLU, “Türk Bankacılık Sektörünün Sermaye Yeterliliği Davranışı”, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 3, Temmuz 2016, ss. 101-110.
- REİS, Ş. Gül vd., “Banka Karlılığını Etkileyen Faktörler: Türkiye Örneği”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim 2016, ss. 21-36.
- SARITAŞ, Hakan, Cengiz SARAY, “Türk Bankacılık Sektörünün Karlılık Performansının Analizi”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 11, 2012, ss. 23-37
- SARITAŞ, Hakan vd., “Banka Karlılığı ile Finansal Oranlar ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Sistem Dinamik Panel Veri Modeli ile Analizi: Türkiye Araştırması”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, Nisan 2016, ss. 87- 108
- ŞENER, Sefer, Cüneyt KILIÇ, “Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Yabancı Sermaye”, *Bilgi*, Cilt: 16, Sayı: 1, 2008, ss. 22-49.
- TURGUT, Ahmet, Hacı İsa ERTAY, “Bankacılık Sektörünün Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Üzerine Nedensellik Araştırması”, *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 4, Aralık 2016, ss. 114-128.
- TURGUT, Ahmet, Hacı İsa ERTAY, “Bankacılık Sektörünün Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Üzerine Nedensellik Analizi”, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 4, 2016, ss. 114-128.
- TANDOĞAN, Dilek, Hasan ÖZYURT, “Bankacılık Sektörünün Ekonomik Büyüme ve Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Üzerine Etkisi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Nedensellik Testleri (1981-2009)”, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, Cilt: XXXV, Sayı: II, ss. 49-80.
- TAŞKIN, F. Dilvin, “Türkiye’de Ticari Bankaların Performansını Etkileyen Faktörler”, *Ege Akademik Bakış*, Cilt: 11, Sayı: 2, Nisan 2011, ss. 289 – 298.

EK

Analize dahil edilen bankalar aşağıda verilmiştir:

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.ř.

Türkiye Halk Bankası A.ř.

Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.

Adabank A.ř.

Akbank T.A.ř.

Anadolubank A.ř.

Fibabanka A.ř.

şekerbank T.A.ř.

Turkish Bank A.ř.

Türk Ekonomi Bankası A.ř.

Türkiye İş Bankası A.ř.

Yapı ve Kredi Bankası A.ř.

Birleşik Fon Bankası A.ř.

Alternatifbank A.ř.

Arap Türk Bankası A.ř.

Burgan Bank A.ř.

Citibank A.ř.

Denizbank A.ř.

Deutsche Bank A.ř.

Finans Bank A.ř.

HSBC Bank A.ř.

ICBC Turkey Bank A.ř.

ING Bank A.ř.

Turkland Bank A.ř.

Türkiye Garanti Bankası A.ř.